

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, oktober 1999
lětnik 49 **10**

„Tu prikaznju mamy wot Chrystusa, zo tón, kiž Boha lubuje, ma tež swojeho bratra lubować.“ (1. Jana 4,21)

Hdyž tute słowo Swjateho pisma čitamy, potom snano měnimy: Boha lubować je lochko. Chcemy tola k njemu słušeć a prócujemy so po Božej woli žiwi być. Boha lubować – to sebi přewulku prócu nježada.

Hinak je to, tak měnimy, z lubosću k blišemu. Kóždy z nas drje móže wo tym powědać, zo je jeho lubosć k blišemu so přeslapila. Tehodla su so mnozy wróćo sčahnili wot pomocy, zo njebychu tajke přeslapjenje wjac dožiwili.

Ale je lubosć k Bohu woprawdže tak lochka, kaž husto měnimy? Jeli do Boha wěrimy, potom mamy na Bože kaznje džiwać. A w nich tola rěka: „My so dyrbymy Boha wyše wšeho bojeć, jeho lubować a so jemu dowěrić.“

„Boha wyše wšeho“, to tola rěka: Boha na přenje městno w našim žiwjenju stajić. To tež rěka: so přede wšěm za Božej wolu prašeć a so na jeho spušeć. Měnju, zo je to něšto, štož nam lochko njepadnje; zo čas žiwjenja we tym wučomnicy wostanjemy.

Runje tak ćežko tež je lubosć k blišemu. Znajmjeńša potom, hdyž nochcemy w powšitkownym, njezawjazowacym stejo wostać. A to njemóžemy, hdyž mamy Jezusowe słowo za zawjazowace. Jezusowe wuprajenje wo lubosći k blišemu nas na wěste wosoby pokaza: na tych, z kotrymiž smy žiwi, kaž na swójbu, a na tych, z kotrymiž so husto zetkawamy, kaž na susodow, a na tych, kotřiž z nami hromadže džělaja. Njemóžemy sebi blišeho wupytać. Njemó-

žemy jenož tego lubować, kotryž je nam sympatiski, a tego, kotryž nam na čuwu džě, z lubosće wuzamknyć.

Blišeho lubować: K temu tež słuša, zo mamy za njeho a jeho problemy chwile. A runje tak k temu słuša, zo njewotmołwimy z prózdny mi słowami, ale zo woprawdže pomhamy, tam, hdžež je to trěbne, a tak derje, kaž to zamóžemy. Wězo při tym njehraje rólu, hač móže nam druhi pozdžišo tež jónu našu prócu zarunać. Móžno, zo budžemy zaso přeslapjeni. Ale wšo to nas njesmě wot lubosće k blišemu wotdźeržeć.

Smy wo lubosći k blišemu a wo lubosći k Bohu přemyslowali. Kajki poměr pak mjez woběmaj wobsteji? Abo jinak prajene: Što ma lubosć k Bohu z lubosću k blišemu činić? Chcemy hišće skrótko wo tym přemyslować.

Bóh nas lubuje tajkich, kajcyž smy. Wón nas lubuje bjez našeje zaslužby a dostojnosće. A to tež potom, hdyž so přeco po Božej woli nimamy. Tutu Božu lubosć přiwzamy kaž njewočakowany dar. Přiwzajmy ju a wotmołwmy na nju z našeje lubosće k Bohu. Ale džakujmy so tež z tym, zo wopokazamy druhim, runje tak wot Boha lubowanym, našu lubosć.

Druhdy so prašam: Hač je tehodla tak mało lubosće k blišemu mjez nami, dokelž nam džakownosć a lubosć k Bohu pobrachuje?

Prašam so, hač nam džakownosć a lubosć k Bohu tehodla pobrachuje, dokelž njejsmy Božu lubosć k nam spoznali? **S. Albert**

Stoty jubilej Chwačanskeje cyrkweje a wosady

Chwačanska cyrkweje hlada daleko do kraja. Pozběhuje so na najwyšim dypku hórki, kotraž so na kromje wsy čehnje wot sewjera do juha. Z poswjećenjom cyrkweje 16. oktobra 1899 nasta zdobom wosada. Do njeje słušeja Chwaćicy, Dalicy, Křiwa Boršč, Boranecy, Nowe Boranecy, Lutobč, Měrkow, Wulka Dubrawa, Mała Dubrawa a Ješicy.

Za stawizny su sto lět krótki čas. Za křesćansku wosadu pak su dobra skladnosć hódnje woswječić dwójny jubilej cyrkweje a wosady. Temu běchu lětsa hižo wěnowane Bože služby, kulturne zarjadowanja, přednoški a wustajeńcy.

Jubilejne lěto zahaji so nje-džělu, 3. januara, z kemšemi sup. n.w. Arnolda z Budyšina. W februaru słyšach- ↪

my wuběrnny stawizniski pře-
dnošk dr. Seiferta z Budy-
šina. Dokelž so wot lońšeje
nazymy na našej cyrkwi twa-
ri, porěča k nam w měrcu
cyrkwinski twarski rada Preiß
z Budyšina wo twarskich na-
ležnosćach. Něhdy džěłachu
wosadni předewšěm w ra-
tarstwje, hakle po politiskim
přewróće je so to chětro změ-
niło. Křesćan Krawc z Hru-
bjelčic je so z tutym praše-
njom zaběrał a měješe w ap-
rylu jara informatiwne čita-
nje ze swojeje knihi „Što wot
nas wostanje?“. W meji roz-
loží nam cyrkwiskohudźb-
ny direktor n.w. Nöbel z
hudźbnymi přikładami na-
še stolětne, wot firmy Eule w
Budyšinje natwarjene pi-
šeće.

Stotemu jubilejeje bě teho-
runja dwudnjowski wosadni
swjedžen w juniju wěnowa-
ny. Wustupištej mjez druhim
chór z Breisgaua z koncer-
tom a džiwadłowa skupina
ze Zienkena z hru „Wšědny
chlěb naš daj nam džensa“.
14. septembra postaji so na
kěrchowje křiž, zhotowjeny
wot řězbarja Mikławša Dyr-
liča z Noweje Wjeski a da-
rjeny wot džakowneho wosa-
dneho. Wjersk bě koncert
Radworskeho chóra „Meja“
19. septembra w cyrkwi.

Dalše zarjadowanja su za
oktober planowane. Na Dnju
němskeje jednoty změjemy
hosći, pozawnowy chór na-
šeje partnerskeje wosady ze
zapada. 6. oktobra porěči k
nam na wosadnym wječorku
dr. Šěn ze Serbskeho institu-
ta wo wuznamnym synje na-
šeje wsy Oće Wićazu. Stoty
jubilej wopominamy 16. ok-
tobra ze swjedženskim pře-
dnoškom fararja Malinka a
nazajtra, njedźelu, ze swjatoč-
nej Božej službu, na kotrejž
předuje wyši krajnocyrkwin-
ski rada Bretschneider z
Drježdźan. Hosćo su na na-
šich zarjadowanjach lubje wi-
tani a změja jubilejnu nje-
dźelu na popołdniejšej swja-
točnosći składnosć, pře-
dnjesć swoje postrowy.

Farar Noack

Lube džěci!

Lěčne prózdniny su nimo,
šula je so zaso započala. Ale
rjane dopomnjenki na
prózdnišne dožiwjenja wo-
stanu. Snano sće byli z na-
m a maćerju, ze sotru a z
bratrom po puću? Zawěsće
sće wo wašich prózdninach
tež wobrazki „třěleli“; wobla-
dujeće sej je hdys a hdys, po-
kazujeće je swojim přećelam
a přećelkam a spominaće
při tym na bjezstarostne dny.

Hač drje samo hižo na
přichodne prózdniny myslí-
će? Z wěstosću tute zaso přiń-
du, njech je w nazymje, zymje
abo nalěću. Snano chceće w
prózdnišach Božu stwórbu
jónu cyle zbliska dožiwić,
rostliny a zwěrjata bliže ze-
znać? Doma maće snano žur-
ka, wujka, rybički abo tež
nukle – jich wašnička, jich
zežiwjenje znajeće. Ale wěsće

wy tež, kak so kruwy deja,
što swinje žeru, hdysowcowy
třihaja? Abo kajke jabłuka
wy radšo jěsće, kotre wam
lěpje slodža? Te, kiž přińdu
k nam z wukraja, rjenje polě-
rowane, wosobnje zapako-
wane – abo radšo te družiny,
kiž su hižo waši džědojo a
waše wowki na swojej zahro-
dže plahowali? A wěsće wy,
zo hodža so ze zelemi přiro-
dne niće wobarbić? Znajeće
wy scyła wšelake zela a mó-
žeće je tež po jich wóni roze-
znawać? Pře čo wone pom-
haja? Kak móžeće so wy na
strowe wašnje zežiwjeć?

Jeli was wšo to a mnoho
dalše ze zahrodnistwa a ra-
tarstwa zajimuje, tak dojdź-
će sej w přichodnych prózd-
ninach tola jónu na burski
statok. Znaju jedyn, kiž leži
w Hessenskeje, nic daloko
wot durinskeje hranicy, a

ma rjane mjeno HUTZEL-
BERG. Tam móžeće ze swo-
jimi staršimi bydlic, mnoho
z ratarskeho a zahrodniske-
ho žiwjenja zhonić a – štož
je te najwažniše – najwšela-
koriše praktiske džěta směće
same wukonjeć. Móžeće skót
sobu picować, při dejenju
pomhać, sobu wuhnojić,
wšědnje jeja z hnězdow ze-
zběrać, chlěb sobu pjec a mlo-
ko sobu předžělać pomhać,
sad a zeleninu konserwe-
rować. Tež za deščikojte abo
zymne wjedro je postarane.
Byšće móhli hornčerić, korby
plesć, filcować abo přasć.

Tutón burski dwór wjedže
so po zasadach ekologiske-
ho ratarjenja. Čłowjek chce
być w harmoniji z Božej
stwórbu. Wobhospodarja
jón młoda swójba ze swojimi
pomocnikami. Ja sym tam
pobyla – a nutřkownje wobo-
haćena so domoj wróćila.
Jara wam tajke tróšku hina-
še prózdniny poručam.

Irena Šěrakowa

„Budź swěčka w swojim wobswěće!“

Na přenim šulskim dnu,
2. septembra 1999 rano, wi-
tachu zwony Michałskeje
cyrkwe w Budyšinje džěci a
staršich, wučerki a wučerjow
serbskeju šulow w Budyšinje
k serbsko-němskej ekumeni-
skej pobožnosći do Michał-
skeje cyrkwe.

Je hižo z wjacelětnje tradi-
ciju, zo so nowe šulske lěto
w mjenowanymaj šulomaj
na tute wašnje započina. Při
tym je hóstna cyrkej jónu Mi-
chałska cyrkej a w dalším lě-
će cyrkej Našeje lubeje knje-
nje. Něhdze 100 wosobow,
mali a wulcy, běchu w tutym
lěće přišli, zo bychu ze serb-
skim superintendentom Al-
bertom a kaplanom Marsch-
nerom dostojnu pobožnosć
dožiwili. Hdyž so takle po
cyrkwi rozhladowach, pře-
myslowach, hač drje so nje-
móhli wjace wobdžělić a sebi
žohnowanje za nowe šulske
lěto wuprosyć abo znajmjeń-
ša w skutkownej wokolinje

cyrkwe měr namakać a sebi
swoje předewzaća za to no-
we šulske lěto rozmyslić. Abo
su to džěci a starši doma w
měrje činili?

Zhromadnje ze superin-
tendentom Albertom a ka-
planom Marschnerom stej
wučerce Ludmila Bizoldowa
a Petra Měrcínkec z dalšimi
koleginami a džěćimi krótku,
skutkownu pobožnosć při-
hotowaloj. Njeh smy dža-
kowni, zo tajke wučerki ma-
my, kiž to zwólniwje a bjez
wulkeho džaka činja.

Štyri kěrluš-spěwy, kiž so
spěwachu, přewodžane na
gitarje wot wučerki Gabriele
Bajtlec, mějachu serbske a
němske štučki. Němski ka-
non z tekstom:

„Zemja je mój dom,
njeboje moja třěcha.

Ty sy stajnje při mni,
njech so směju abo plakam“

drje džěćom wosebje wotpo-
wědowaše. Po přenim kěrluš-
šu scěhowaše serbski a něm-

ski postrow duchowneju a
skupina holčkow zakładneje
šule rozprawješe z wobrazami
wo prózdnišnych doži-
wjenjach. Hrajo slepeho, To-
maš Delenk pokaza, zo nje-
móže z wočomaj widjeć, ale
zo widzi z wutrobu a čucom.
Na to slyšachmy serbske a
němske čitanje a rozpomina-
nje fararja Alberta wo tym,
što woznamjenjeja nam
swětło, slóncó a mróčeje a
kak ma kóždy jednotliwec
być swěčka za druhého w
čmowym žiwjenju. Kapłan
Marschner rozloží, zo smy
swětło za druhich, hdyž lubu-
jemy Boha a blišeho, hdyž
wobkedźbujemy „zlote pra-
widło“ žiwjenja: „Nječiń dru-
hemu to, štož sebi za sebje
njepřeješ“ a jednaj tak, zo so
prócuješ wo měr a spraw-
nosć a wustupuješ přećiwó
namocy.

Próstwy a zaswěćene swě-
čki na wołtarju tute myslički
pohlubšichu. Modlitwa, ↵

požohnowanje duchowneju a kěrluš „Glory, glory hale-luja ...“ ekumenisku pobožnosť zakónčichu. Z přewodom zwonow Michalskeje cyrkwy chwatachu džěci potom do šule, wćipne a so

wjeselo na svojich sobušlerjow.

Hač mali abo wulcy: Budžemy w šuli, na džělowym městnje abo doma za sobučłowjekow „swěčka a swětło“?

A. Langerowa

Foto: Maćij

Wobnowjena serbska cyrkej w Złym Komorowje

Serbska cyrkej w Złym Komorowje

Kaž tamne lužiske města ma tež Zły Komorow serbsku cyrkej. Mjenuje so džensa hišće tak, byrnjež so hižo před dlěje hač lětstotkom přestalo w njej serbsce předować.

Serbske Bože služby započachu so w Złym Komorowje z reformaciju. Spočatnje wužiwachu Serbja zhromadnje z Němcami měšćansku cyrkej. Dokelž njemějachu tam samsne prawa kaž Němcy, žadachu sej 1555 swójški Boži dom, kotryž so jim při měšćanskej muri natwari. Po wulkim wohenju 1670 bě nowotwar trěbny. Nětčiji twar pochadza z lěta 1749.

Do serbskeje wosady běchu wsy wokoło města zafarowane. Za nju zamołwity bě jedyn z třoch měšćanskich fararjow. Hišće srjedz 19. lětstotka měješe Zły Komorow třoch serbskich duchownych, dweju Hornjoserbow a jednoho Delnjoserba. Posledni serbski wyši farar bě hač do lěta 1867 Jurij Libuš, kotryž bě wuwolany jako zasakty Serb. Zaběraše so ze serbskim rěčespytom a wozjewi wjacore wědomostne

pojednanja wo Serbach. Posledni serbski duchowny w Złym Komorowje bě archidiakon Hanzo Kózlik, přez mjezy swojeje wosady znaty jako swěrný dušepastyr a horliwy Serb. Wón bě člon Maćicy Serbskeje a pohoći na swojej skromnej farje husćišo serbskich wučencow z Hornjeje a Delnjeje Łužicy. Wot lěta 1878 wuměnkar, měješe hišće hdys a hdys serbske Bože služby; z jeho smjerću 1887 wone zažděchu.

1934 bu cyrkej na wosadny dom přetwarjena. W poslednich lětdzěsatkach twar spadaše. Hakle z politiskim přewrótom zmóžni so wuchowanje. Mjeztym je cyrkej wotwonka dospołnje wobnowjena. Přizamknýc ma so w přichodnych lětach nutřkowny wutwar na wosadny centrum a zymsku cyrkej.

Lětsa 12. septembra na Dnju wotewrjeného pomnika bě cyrkej zjawnosći přistupna. Wopytowarjo móžachu sej wobhladać fotowu wustajeńcu Jürgena Maćija wo serbskich měšćanskich cyrkwjach.

T. M.

Přeprašenje

Lětuša sobustawska zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa budže 31. oktobra pola Malinjec w Tachantskim rózku w Budyšinje. Započatk je w 14.00 hodz.

Dnjowy porjad:

1. powitanje
2. rozprawa předsydstwa
3. rozprawa rewizorow
4. diskusija a schwalenje rozprawow
5. wólby rewizorow
6. diskusija

Kónc budže někak w 17.00 hodz.

Předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa přeprašuje wutrobnje wšitkich člonow a zajimcow!

Toleranca a wotewrjenosć zakład

Nastawk dr. M. Wałdy w Pomhaj Bóh č. 9/99 „Wotewrjenosć a toleranca budžetej wupuć“ je zajimawy a přemyslowanja hódny. Awtor rěči wo serbskej towaršnostnej praksy a wo „murrjach“, kiž njemjenuje. Wjele mjenje je trjeba wšu towaršnostnu pluralistisku praksu džensa widžeć. My Serbja nježiwajo na wěrywuznaće njejsmy tola wjace „kupa zabytych“, ale smy do tuteje zapřijeć, a jeli něchtó po jeho měnjenju „monopole“ natwarja, potom je to njerealistiske posudžowanje. Njedorozumjenja hodža so jeničce wotstronić, hdyž so fakty mjenuja a hdyž poskićuju z dobom lěpšu alternatiwu. To w nastawku paruju.

Sociologisku a stawiznisku analizu je awtor cyle šmórnyl. Město toho poda so wón hnydom na komplikowany teologiski tema „wučby wusprawnjenja“. Je tola cylocyrkwinska realita, zo je ekumena džens wobstatk křesćanskich wěrywuznačow. Njeje dwěla, zo so ekumena we wulkoměstach hinak zwoprawdži hač w nabožnje zhromadnych cyłkach, a k tomu sluša katolska serbska Łužica. Wona pak je tež tam možna.

Potom poruča wón mysle katolskeho teologa Hansa Maiera. Jeho ideje poruča

Serbam jako recept, nježiwajo na situaciju na bazy. Nimo toho, Maierowe mysle njejsu z teologiskeho stejnišća widžane ničo nowe abo něšto, štož by było pioněrske abo puć pokazowace. Tradiciju dr. Wałda za Serbow, za katolskich a tež za ewangelskich, trochu podhódnoći. Wobej wěrywuznaći stej z njeje žiwej a wona je za wobej trěbna. Tak zbudži nastawk, pisany z dobrym wot pohladom, ale změšany z přemnohimi faktami, začišč zwjeršnosće.

Ekumena w dwurěčneje Łužicy je trěbna. K tomu někotre wosobinske pokiwy za bazu:

1. Njech wobej stronje, katolscy a ewangelscy Serbja, ekumenu znowa zbudžitej.

2. Přernja kročel z ekumeniskimi pobožnosćemi w rozhłosu je data. Njech slěduja ekumeniske pobožnosće w serbskich wosadach.

3. Zrudne je, zo so na Serbskim ewangelskim cyrkwiniskim dnu „oficialny zastupnik“ katolskich Serbow njewobdžěli, to mělo so wotstronić. Myslimy na njeboh fararja Nawku-Zdžěrjanskeho, kiž je lěta dołho ekumenu pěstował, jeho tradicija ma so wožiwić.

4. Podobne iniciatiwy kaž serbske kemše w Drježdžanach, hdžez so nimo dweju ↔

abo třoch ewangelskich Serbow wjetšina katolskich Serbow aktiwnje wobdžěli, haj, tež njekřescenjo, to je dialog. Je přemyslowanja hódne podobne wosadne kružki w našich wosadach woběju wěrywuznaćow založić. To by byla kročel k dorozumjenju.

5. Zhromadne džěto mjez katolskimi a ewangelskimi towarstwami, wosebje cyrkwinškeho razu, ma so polěpšić.

6. Namakać konsens za zhromadny tekst Wótčenaša a pozdžišo zhromadny přeložk Swjateho pisma. Wěm,

zo je to černjojty a čězki puć k mjezsobnemu dorozumjenju. Je pak to runje w našim času wužadanje za serbskich katolskich a ewangelskich duchownych a rěčespytnikow.

7. Stajne zhromadne kontakty na wšěch runinach mjez katolskimi a ewangelskimi Serbami, wosebje mjez młodžinu.

Runje w našim času sekułarizacije je zhromadnosć Serbow a mjezsobny dialog třěbny. Zakład wšeho stej toleranca a wotewrjenosć z woběju stron. **Křescán Buk**

Podaće do Božeje mudreje rady

Wulki Božo, štó sym ja,
zo chcył twoju mudrosć sudzić?
Stónčko mje, kaž trawička,
k twojej chwalbje móže zbudzić.
Ale bójstwa hłubokosće
wostanu mi potajnosće.

Po wšěm swěće daloko
stworjenja či zajuskaju.
Boha wšehomudreho
njejbesa nam powědaju.
Swět je mudrje wutwarjeny,
w twojej ruce založeny.

Kak chcył čłowjek zachodny
twoje skutki porokować?
Kotrohž wichork porazy,
tón chcył tebje porjedžować?
Toho rozum chcył sej zwěrić
z čłow'skej měru bójstwo měrić?

Derje nam, zo njemóža
błazni mylić twoju radu.
Ty sy Knjez; budž chwalena
twoja mudrosć z twojej hnadu.
Njech tež dziwne puće chodžiš,
zbóžnje tola svojich wodžiš.

Wěčna mudrosć, na tebje
spušćam so a twoju wěrnosć,
k njejbesam ty powjedž mje,
twarić směm na twoju swěrnosć.

Sy-li jow mi potajena,
jónu b'džeš mi wotewrjena.

Jónu jasnje přewidžu,
kak twój puć bě žohnowany,
jónu k twojom žórću du,
hdžež ja budu napowany.
To je mudrosć Božich džěći,
zo će lubuja na swěći.

Jan Kilian 1851

Serbska poezija Jan Kilian

Njedawno wuńdže w Ludowym nakładnistwje Domowina 43. zešiwk Serbskeje poezije. Trudla Malinkowa je zestajala wuběrk basnjow Jana Kiliana. Jan Kilian je so narodził 1811 w Delanach w Bukečanskej wosadze. Jeho ródny dom tam džensa hišće steji. Po studiju teologije běše wón 1834 pomocny předar pola fararja Michała Mjena w Bukecach a wot 1837 skutkowaše jako farar w Kotecach. W tutej malej wosadze z rjanej cyrkwičku nasta wulki džěl jeho kěrlušow a duchownych spěwow. Su to kěrluše, kotraž zwuraznja hłuboku wěru. Wona je nam džensa w swojej nutrnosći skoro hižo cuza.

Po tym zo bě ze sakskeje krajnjeje cyrkwe wustupił, běše Jan Kilian předar starolutherskeju wosadow we Wukrančicach a Klětnom. Wottam poda so wón 1854 z nimale 600 Serbami na puć do Texasa. Po puću dyrbjachu tući Serbja wjele trađa a tež započatk w Texasu běše čězki. Jan Kilian běše

dobry a kruty dušepastyr, kiž je swojeje wosadze hač do smjerće w léče 1884 swěrný wostał. Zběrka je poradženy wuběrk Kilianowych twórbow nabožneho razu.

Přejemy knižce prawje wjele čitarjow. Njech sej chwile za to bjeru, Kilianowu tworicielsku žilku zeznać abo znowa wotkryć kaž tež poetiski raz basnjenja na so skutkować dać.

Hanaróža Šafratowa

Dožiwjenja na našej jězbje do Texasa

Hdž so na puć podaš, něštožkuli nazhoniš. To plaći tež za našu jězbu lětsa w nalěću do Texasa. Štyrjo tam pobychmy, moja žona, mój syn z mandželskej a ja. Kasperec mandželskej Evelyn a Arnold we Wardze běštaj nas přeprósytaj. Kóžde léto zeńdu so tam potomnicy Mathesa a Christiany Kasperec k swójbnemu zetkanju. Mathes bě štyrilětny 1854 do Texasa přišoł. Wotrostł je pola přirodneju staršeju, dokelž staj nan a mać po pol léče w nowej domiznje zemrětoj.

Zeźnali smy so z Kasperec Evelyn a Arnoldom přez knihu „Zeisig-Čisk, Geschichte und Geschichten

eines Dorfes“. Běch eksemplar póstlať na Texas Wendish Heritage Museum w Serbinje. Evelyn, kotraž w tutym muzeju džěla, so podžakowa. Tak bě zwisk nawjazany. Jako potom Kasperec mandželskej na wopyt do Šprejičanskeje wosady přijědžeštaj, pobyštaj tež w Čisku. Wuwiwaše so přećelski zwisk, a to čím bóle, dokelž smy samo zdaleni přiwuzni.

Po 15hodžinskim léče a dwójnym přelěženju w Frankfurće nad Mohanom a w Chikagu, docpěchmy New Orleans. Tam wotnajachmy sej awto a wobjězdžichmy najprjedy kónčinu wuliwa Mississippija. Wosebje so nam lubješe, zo móžach-

my sej – hinak hač při organizowanych jězbach – sami wuzwolic, što sej wobhladamy a hdže přez nóc wostanjemy. Přenocowachmy w motelach, kiž su jara přiódne za tajke wašnje pučowanja. Potom dojdžechmy sej do kónčiny južnje Houstona. Njezapomnity wostanje wopyt kupy Galveston a kupanje w mexikanskim zaliwje. Ale nochcu tu rozprawjeć wo dožiwjenjach tutych dnjow.

Na šestym dnju bližachmy so poprawnemu cilej našeje jězby, sydlišću Warda. Warda a Serbin stej srjedziščo kónčiny, w kotrejž zasydlichu so srjedž 19. lětstotka serbscy a němscy wupučowarjo z Hornjeje Łužicy. Lokalny centrum z wobchodami a zarjadami je bliske městačko Giddings, ležace mjez Houstonom a Austinom.

Wočakowali běchmy pušty kraj nimale bjez štomow, nadeńdžechmy pak krasnu krajinu kaž w přirodowym parku. Małe lěsy so wotměnjachu z wulkimi lukami a pastwišćemi, wobrošćenymi tu a tam z kerčinu a wysokimi štomiskami. Pastwišća so zelenjachu a so z kwětkami pisanjachu. Bjeze wšeho móžachmy sej pod štomiskami předstajeć wotpočowacych Indianow a bizony na pastwje. Ale běchu to wulke stadla howjadow, kotrejž wuhladachmy.

Kasperec mandželskaj nas jara wutrobnje witašaj, mějachmy sej wjele powědać. K wječeri jědžechmy do korčmy do Northrupa. Je to hnydom wokolo rózka, praji Evelyn, ale to bě na dwanaće kilometrow. Korčma bě po zdaću w zašłym lětstotku natarjena. Bě runje tajka, kajkež je znajemy z western-filmow. Njepobrachaše ani hrjada ze železnymi rynkami za přiwjazanje koni. To wosebite na tajkich korčmach je, zo su zwjetša zdobom hišće wobchod a póštowa stacija.

Njebychmy so džiwali, hdy by tu cowboy zastupił – a taj-

Cyrkej w Serbinje

Foto: priwatne

ki zastupi woprawdže. Něhdže štyrcećilětny, sylneje postawy a bruneje kože, z karěrowanej košlu a jeansami, z mócnym šnawcarjom a texaskim klobukom, tak steješe nadobo před nami a předstaji so jako John Kasper. Bě to prezident lětušeho swójbneho zetkanja. Prezidentow je w USA nadosć. Kóždy organizacija, kóžde towarstwo, haj, kóžde zeńdženje ma swójeho prezidenta. Tute wašnje so po zdaću, nimo tamnych, nětko tež w Němskej šěri. Ale je tež hubjeńšich wěcow, kotrejž z Ameriki k nam dóńdu.

W Texasu je wšitko wulke. Dokelž móžach jědžnu kartu jenož cežko wučitać, skazach sej samsnu jědž kaž mój syn. Dóstach beefsteak, wulki kaž taler a tolsty kaž palc. Jenož bėrtlk toho móžach zjěsć, a tak mějachmy přičinu k smjeću, kotrejž je při towaršiwych bjesadach tak wažne. Při roz-

žohnowanju z tamnymi hosćicami mějach wosebite dožiwjenje. Muž z mjenom Bigon woprašuje so mje w serbskej rěči: „Móžeće wy serbsce?“ Zwjeselich so a rozmołwjachmoj so chwilkow. W jeho swójbje je němčina wobchadna rěč, ale jeho wowka je z nim hišće serbsce rěčała. Nětko sady je sej spomjatkował. Woħańbjeny myslach na domiznu a čujach so sobu wina na tym, zo so skladnosće k nałožowanju mačersćiny tak mało wužiwaja.

Přichodny dzeń pokazu chu nam naši hosćiceljo blišu wokolinu. Přerjona stacija bě Texas Wendish Heritage Museum w Serbinje. Su to tři twarjenja a tři kładžite domčki něhdyšich sydlerjow w małym parku. Je wobdźiwajomne, z kajkej kedžbnosću a lubosću su so najwšelakorije eksponaty znosyli a do wustajeńcy zarjadowali. Jasnje je spóznać zhroma-

dne džělo ze wšelakimi serbskimi institucijemi we Łužicy.

Mějachmy tež skladnosć sej wobhladać wjacore cyrkwy a kěrchow. Bjez wuwzaća nańdžechmy wšitke Bože domy w najlěpšim twarskim stawje a ze swojoraznym nutřkownym wuhotowanjom. Su cyły dzeń wotewrjene a při zachodže leži hódnotna wopytowarska kniha. Ani jeničke šmóranje w tutych knihach njenamakach.

Zajimawe su kěrchow. Dokelž maja w Texasu dosć kraja, maja zemrěći swój měř hač do džzensnišeho. Nama-kaš tam wšitke narowne kamjenje něhdže wot lěta 1855. Nimale wšitke maja němske napisma. Hakle w poslednich lětach so dale a bóle jendželšćina předobýwa. Nadeńdžechmy tež narowny kamjeń ze serbskim napismom z lěta 1889. Swójbne mjena na rowach su samsne kaž na našich domjacych kěrchowach. Jeničce naše swójbne mjeno wuhladachmy na něhdže 25 narownych pomnikach.

W Texasu njeje wšo kaž pola nas. Srjedziščo sydlišća tworja cyrkej z wosadnej žurłu a rumnosćemi za wšelake zarjadowanja, korčma, mjeńši abo wjetši wobchod a druhdy tež tankownja. Přidatnje nańdžeš tam zwjetša hišće nětko bydlenske bungalowy. Wjetšina wobydlerjow bydli daloko rozbrojena na swóich statokach w srjedž swojeje ležownosće. Hačrunjež je tu tójšto dróhow, dyrbyja nětko na dwaj kilometraj po pólnym pučiku jěć, zo bychu swój póštowy kašćik wuprózdnili. Při wšem, tak nam Evelyn powědaše, lědma něchtó swój dom zamka, hdyž jón jenož na chwilu wopuščí. Dyrbjach zaso na doma myslíć a na to, zo tajku dowěru hišće z džěcatstwa znaju.

Wulki wuznam w tutej kónčinje matej wěra a lutherska cyrkej. Z našimaj hosćicelomaj džěchmy njedželu rano we Wardže kemši. ⇨

Liturgija bě našej jara podobna, tež kěrluš móžachmy w myslach sobu spěwać. Džiwachmy so nad počnej cyrkwy z kemšerjemi wšěch starobnych skupin. Trochu wo hańbjeny myslach na kemše w našej wsy.

Na swójbny zetkanju samsnu njedzeli wobdželi so 112 ludźi. Lubješe so nam njekomplikowana organizacija. Kóždy swójbja přinješe něšto k jězdi sobu. Solotwje, pječenje, tykancy, zelenina a plody so zestajachu k pisanemu a slódnemu bifetaj. Tež w Texasu so wjele řeči. Stary a nowowuzwoleny prezident a tež farar jimachu so słowa. Tež mje prošachu, zo bych něšto prajił. Sčinich to, k prawicy amerisku chorhoj, k ľewicy přeložowarku.

Jako ratar zajimowach so wosebje za Kasperec ratarstwo. Mandželskaj wobhospodarjataj 280 ha pastwy, na kotrejž so něhdže runje telko howjadow žiwi. 70lětny Arnold nimale wšitke džěla sam wukonja. Jenož za hnojenje a prasowanje syna skaza sej firmy. Tři pastwišćowe komplekxy, kóždy džěleny do štyrjoch z elektriskim płotom wobhrodzenych mjeńšich

pastwišćow, žadaja sej wjele wothladanja. Zo so njerodź njeby šeriła, so pastwišća dwójce wob lěto syku. Hródze njejsu trěbne, dokelž temperatury tež w zymje ľedma na nul stopjenjow spadnu. Čelata wostanu šěsć mšacow w stadle a so potom na kormjenje předawaja. W kóždym stadle stej dwaj bykaj. Arnold je kóždy džěń na pastwišćach, zo by za prawym hladał a trěbne džěla wukonjał. Njejecha pak wjace z konjom na pastwu, ale jědze z awtkom. Smědzach pódla być při čerjenju stadla na nowu pastwu, štož bě mi wulke wjeselo. Prašach so přečela, čehodla sydomdžesatlětny hišće telko džěla. Tak dołho kaž ma wjeselo nad džělom, njecha doma w křesle před telewizorom sydać, wotmołwi.

Džěń našeho wotlěta so bližeše a dyrbjachmy so wot dobrych přečelow rozžhnować. Běchmy krasnych ludźi zeznali. Dalokosc kraja, wotležanosć statokow a wuski zwisk z přírodu su w tutej kónčinje wutworili swojorazny žiwjenski stil. Mi so zda, zo su wusahowace kajkosće tutej potomnikow wupučo-

Serbski narowny kamjeń w Serbinje Foto: priwatne

warjow kruta dowěra do Boha, pilnosć, wutrajnosć a spokojnosć.

Wotlečachmy w Houstonje. Po přelězenju we Washingtonje a Frankfurće přizemichmy w Drježdžanach. Minyli běchu so njezapomnite dny.

Zhladuju wróco, zda so mi USA wjele mjezwočow měć. Wulki je rozdžěl mjez městami a ratarskimi kónčinami. To nazhonichmy při krótkim přebywanju za čas jazz-festiwalu w New Orleansu, w dnjach při wuliwje Mississippija w staće Louisiana, při wopyće kupy Gal-

veston a wustajenišća NASA pola Houstona.

Wjele prašenjow nastupajo tutón hoberski kraj wostachu za mnje wotewrjene. Najbóle mje zaběra scěhowace: Čehodla so we wjetšinje filmow, kiž přińdu z USA k nam do Němskeje, pokazuju negatiwne wěcy, horror, namóc a dobyće zleho nad dobrym? Tute filmy su jěd za našu džěćinu a młodžinu a wone njepokazuju wěrne žiwjenje w USA. Nochce woprawdže hižo nihtó sej wobhladać čłowjesce hódnotne filmy? Je móc mamona hižo tak wulka? **Jan Kašpor**

Horšć dopomnjenkow nic jenož na Njeswačidło (2)

Wšelacy ludžo

Pisajo wo Njeswačidle chcu znajmjeńša tež hišće někotrych ludźi naspomnić, z kotrymiž mějach tehdom činić abo kotřiž so mi njejsu z pomjatka zminyli. To bě tu najprjedy raz kantor Fritz Hajnik, poprawom wšak tež Serb, ale přeněmčeny. Njezabudu, kak bě mi wón 13. awgusta 1961 – mějach na wonej njedzeli runje serbske kemše w Njeswačidle – wšón rozbudženy rjekł: „Na, nětko my rentnarjo zawěsće wjace renty dóstanjemy!“ Njewěm, kak bě to tehdom bylo, ale hač bě z betonom a kałatym grotom zawrjena

hranica rentnarjam něšto přinješa? Abo spominam na stareho Pečela, kiž bě ze zwónkom był, a kiž fararja Wirtha ženje hinak hač „knjez duchomny“ njenarěča, wězo serbsce.

Wot kohož Wirth wědžeše, zo trochu serbsce móže, z tym wón zasadnje serbowaje. Abo Šnajdrec sotře, dušnej serbskej žónce, pola kotrejž přenocowach jako pozdžišo jónu zaso w Njeswačidle na superintendenturje wupomhach. W zymje lěta 1963 přenocowach při samsnej přiležnosći na Lehmannec statoku w łódzkej komorce něhdže nad hródzemi. A Lehmannec měja-

chu zaso přiwuznych w Semichowje, a či zas mějachu přiwuznych tu cyle w mojej bliskosći njedaloko Werdaua. Jedna z tohole přiwuznistwa běše moja kolegina. Tak małki je potajkim swět!

Zabył tež njejsym na dalšeho Njeswačana, kiž měješe napřećo Säuberlichec hoscencej swoje časnikarstwo, z rjanym mjenom Don Černjakow. Wón pochadžeše něhdže z ruskeho kraja a bě so po wójnje we wsy zasydlił. Na samsnej dróze k dwórnišću bě mištra Thomasowa krawcownja. Wot přenjeho načorń platu, kiž bě mi superintendent wot partnerskeje wosady wobstarał,

dach sej pola Njeswačanskeho krawca woblek zešić, kiž pak tak prawje njesedžeše. Njedaloko fary, za Faltinkecami-Saksecami, bydlištaj małaj čłowjekaj, njeběštaj liliputanaj, tola chětro małozrosćenaj. Wěm so hišće dopomnić, jako stara Teubnerka wumrě, chowaše ju Rakečanski farar, dokelž bě Wirth službnje něhdže druhdže po puću. A dokelž bě tale žónka towarška byla, zjewi so na jeje pohrěbje tež Njeswačanska stronska skupina SED z čerwjenej chorhoju. Teubnerka bě Židowka byla; štó wě, kajki bě jeje wosud byl!

Zabyć pak tež njecham na „Fräulein Mertink“ ze ↵

Šešowa. Wona chodžeše na faru a za knjeni Wirthowu a jeje swójbu to a tamne wobstarowaše. Byrnjež twarjachmy hižo lětdžesatk dolho tón wuchwalowany socializm, tak tola přeco hišće a přeco znowa na wšěm možnym klacaše. Tuž bě derje, hdyž nastajnosći něchtó na to kedźbowaše, hdže je něšto na předań.

Papjera wšak njeby dosa- hała, bych-li chcył wšitko a wšitkich tudy mjenować.

Tajke a wonajke bjesady

Rady spominam na rozmołwy z našim superintenden- tom. Wone wotměwachu so zwjetša, měješe-li chwile a njebě-li runje zadžewany, w připołdnišej přestawce, a to w jeho zastojnskej stwě. Ja chodžach do korčmy pódla Prešerec pjekarnje k wobje- du, hdžež mje poslužowaše tajka přečelna knježnička z Łaza ze znatym serbskim mjenom. Štó wě, snano słu- šeše do jeje wótcowkow wo- na serbska basnjerka, kotraž bě so z Mortkowa do Łaza na železnicarja wudała? Při- šedši wot wobjeda zasłyšach Wirthowe přečelne „Pójće, sydńće so, chcemoj sej kusk powědać...“ Zwjetša so mje prašeše, što zas noweho w serbskej nowinje steji. Byrnjež běch takrjec ze wšeho won, zajimowaše mje tola, što so na narodnym polu stawa.

Runje w léce 1960, jako z našimi burami tak zlé zachad- džachu, chodžeše wjele ludži na faru po radu a tróšt. Jónu přijědže wšón rozbudženy a wujachleny Wirthowy Cokowski bratr Korla. Jako zasakleho přečiwnika „socialistiskeho nalěča“ jeho wosebje „wobdžělachy“. Superintendent bě to, štož jemu bratr powědaše, na pask natočil a tónle historiski doku- ment po přewróće wozjewił. Rěkaše tehdom, zo sej džěla- cerska klasa tajke noworjado- wanje na wsach žadaše. Wšit-

ko so z gwałtom přetlóči. Haj wšak, tež naši serbscy funkcionarojo! Wirth so jich njeboješe a njeje žanomu z puća šoł. A štož scyła nowy porjad potrjechi, to mi jónu wuzna: „Ow, tych brunych a jich gestapo běch so zawěr- no bojał, ale tych nětkle so tola bojeć njetrjebam...“

Tež mjez serbskimi funk- cionarami mějachmy tajkich a wonajkich. Běch runje lět- ko w Njeswačidle podžětał, to zemře we Łazu serbski prócowar Jan Haješ. Napi- sach hišće krótke spomina- nje na njeho do januarskeho čísla Pomhaj Bóh, potom dojeđže sej bratr Wirth ze mnu do Łaza na pohrjeb. Wjele přewodžerjow bě při- šlo. Krjenc pak pobracho- waše. Běswojeho zastupjerja póstlał, tamneho něhdy-wu- čerja a pozdžišo zaso-wu- čerja. Tón cí bě mi so zda typ tajkeho konsekwentneho, ale sprawného a tež tolerant- něho serbskeho towarša, kiž tež njebě k wšemu, štož so takle mjez SED a Domowinu a nawopak plečeše, swoje haj a hamjeń dodał. Předewšěm, hdyž tehdom wo serbske šulstwo džěše. Za to je potom tež konsekwency počerpjel.

Ja njeběch k Haješec- Urbanecom na kofejpíče šoł, hdžež bě so tola telko serbskeje prominency zešlo. Jenož z Bukečanskim Pawo- lom Grojlichom porěčach ně- kotre słowčka, potom džěch na Handrija Zejlerjowu k swojej ceće.

Jako bě do serbskich wsow zas trochu měra začahnyło, jako bě kónc z tym grawočiwym cychnowanjom a hroženjom před burskimi statokami, sedžachmoj zaso raz po wobjedže w křesle. A Wirth džěše: „Nó, hladajće bratře, ludžo su so tola změ- rowali. Nětk samo wulke ho- scíny wuhotuja, a naši ludžo na nje chodža a dadža sej tam pampuchi słodžec a žlo- kaja z ‚nimi‘ palenc. Chibazo smój mój dwaj hotowaj reakcionaraj...?“

Haj, tajki je lud. Nětko chodžachu moderni roboče- njo na džělo. Tež z klětkow bě lědma hišće słowčka pře- čiwo socialistiskemu ratarje- nju slyšeć. Wjetšina měješe so po wonym hesle křesćan- skeje wotnožki wodžaceje strony, kiž bě sej pola profeta Jeremije (Jer. 29,7) słowo „Pytajće teho města najlěpše“ wupiknyła. Zwjetša do wól- bow abo wokoło wosebitych politiskich podawkow sta so tež, zo wysocy statni funkcio- narojo do serbskeje superin- tendentury založichu. Jónu zjewi so předsyda Budyskeje wokrjesneje rady G. ze swo- jim přewodom. Běchmoj zyn- kopaskowy aparat z wulkim mikrofonom natwariloj, zo móhla so debata natočić. Jako hosćo, přišedši do Wirthoweje zastojnskeje stwy, naju natwar wuhlada- chu, bě hižo na mjezwočach spóznać, kak rozmołwa po- běži. G. žadaše sej hnydom, zo so wšitko wottwari. Atmosfera bě potom někak lodžana. Njeběchu džě to roz- mołwy mjez runopravnymi partnerami, ale přeco jenož pospyty, ideologiskeho pře- čiwnika zeslabić. Po tutej li- niji je wšak so hač doposled- ka jednało. A tež pospyt Do- mowiny w léce 1988, hdžež nowemu, nětk pak staremu porjadej poslednja hodžinka kiwaše, so ze serbskimi fara- rjemi, katolskimi a tež ewan- gelskimi, za jedne blido sy- dnyć a na dobro serbstwa wuradžować, bě tajki dwuko- lijowy eksperiment był.

To pak njeměješe wjac ničo ze superintendentom Wirthom činić. Bě so tola po postajenym času 1. junija 1976 na wuměnk podał a Njeswačansku faru wopu- ščil, hdžež bě tři lětdžesatki spomožnje skutkował. Sta so z emeritom, ale tajkim ak- tiwnym, kajkichž naš lud nuznje trjeba.

Běch wšak sej na započat- ku předewzał, zo žanu eložu njenapisam, nětk pak dyrjbu zwěšćić, zo je so z mojeho pjera tajke něšto kaž elegija

abo prajmy radšo elegiske rozpominanje a dopomina- nje wužórliło, potajkim spo- minanje na rjany a dobry čas – Njeswarski abo Njeswa- čanski abo mojedla Njeswa- čidlski. **Hinc Šolta**

Powěsće

Foto: priwatne

Serbin. Serbske kemše z fararjom Janom Kilianom w Serbinskej cyrkwi předsta- jachu młodži Serbinčenjo 15. meje 1999 na swjedženju wokrjesa Lee County w Te- xasu. Jako Jan Kilian wustu- pi Christopher Schimmank, jako serbscy wosadni skutko- wachu sobu Bruce Prellop, Matthew Faske, Kari Schatte a Kalen Teinert. Kopiju wo- tarnišća Serbinskeje cyrkwe je natwaril člon serbskeho towarstwa w Texasu Jack Wiederhold. Zwón před je- wišćom dopomina na zwón, kiž běchu sej serbscy wupučo- warjo 1854 w Małym Wjelko- wje leć dali a sobu do Texasa wzali.

Budyšin. Serbski dom w Budyšinje, kotryž słušeše dotal sakschemu statej, pře- poda so 1. septembra do wobsydstwa Domowiny. Wotpowědne wopismo pře- poda sakski finančný mini- ster Milbradt předsydzje Do- mowiny Jakubej Brankačkej. Na swjedženskim zarjado- wanju wobdžěli so tójšto ně- hdyšich brigadnikow, kiž ⇨

džětachu po 1945 na twarnišću Serbskeho doma. W předrumnosći žurle Serbskeho domu bě natwarjena wustajeńca wo powójnskim serbskim młodžinskim žiwjenju w Krakecach, kotruž je zestajał Krakečan knjez Herkog.

Budyšin. Dnja 31. awgusta 1999 schadzowaše so předsydstwo Serbskeho ewangeliskeho towarstwa na Michałskej farje w Budyšinje. Přihotowaše so lětuša sobustawska zhromadźizna, kotraž budže dnja 31.10.1999 w Budyšinje. Dla Domowinskeho swjědženja w Slepom přestorči so klětuši serbski cyrkwiniski dzeń w Minakale wo jedyn tydzeń, na 8. a 9. julij 2000. Wuradzowaše so wo časopisu „Pomhaj Bóh“. Z personelných přičin ma so w blišim času redaktorske džěło za časopis přerjadować. Wo próstwomaj na Załožbu za serbski lud wot nowembra 1998 a lětušeho januara wo powyšjenje financielneje podpěry njeje so hač dotal w załožbowých gremijach rozsudžilo. Dale wuradzowaše so wo kandidatach za Serbsku radu při Sakskim krajnym sejmje. Namjetuje so prosyć knjeza Manfreda Hermaša. **M. Wirth**

„Chlěb za swět“. Za tutu akciju ewangeliskeje cyrkwyje je so wot 1. meje 1998 hač

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow; wudawaćel a zamolwity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/Adresse der Redaktion: Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamolwity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čisć: Lausitzer Druck- und Verlags-haus GmbH/Serbska čisćernja, Hornčerska/Töpferstraße 35, 02625 Budyšin/Bautzen, zhoto-wjenje a rozšěrjenje časopisa Pomhaj Boh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakładnistwo Domowina, Sukelnska/Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/Bautzen; Pomhaj Boh wuchadza jónkróc za měsac. Lětny abonent plaći 10 hriwnow. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

do 30. haperleje 1999 darilo 121,25 milionow hriwnow.

Horni Wujězd. W tutej wosadze na zapadneje kromje serbskeho rěčneho teritorija bě wot 1964 do 1982 knjez Horst Rasche z fararjom. Jeho mandželska Isolde je jeho we wšěch wosadnych naležnosćach swěru podpěrała. W jednotliwych wjeskach Hornjowujězdžanskeje wosady běchu we wotym času hišće někotři serbscy wěriwi, hdyž so tež dolho žane serbske kemše wjace njewotměwachu. Wot 1982 hač do 1999 wukonještaj Raschec mandželskaj potom we Wilschdorfu, Dürrohrsdorfu a Dittersbachu blisko Stolpina swoju dušepastyrsku službu. Na hnujacych regionalnych kemšach w rjanej Dittersbachskej cyrkwi lětsa 18. julija so wosadni, mjez kotrymiž běchu tež někotři z Hornjeho Wujězda, poľni džaka z nimaj rozžoňowachu. Knjez farar Rasche poda so na wuměnk. Jeho přenje farske městno Horni Wujězd (kiž ma wot někotrych lět sem awtodróhowu cyrkej) je ze serbskimi kulturnymi stawiznami kruće zwjazane. Z tuteje wosady pochadžeše jedyn z našich najwuznamnišich wědomostnikow zańdženosće, Arnošt Muka.

Zly Komorow. Nowina lužiskeje bruniceweje industrije „LAUBAG report“ woze-wi w awgustowym čisle interview z inženjerom Günterom Wjenku z Drěwcow wo jeho přednošku „Lužiska brunica – kak dale?“ na lětušim serbskim cyrkwiniskim dnju we Wochozach. Wuzběhny so, zo je woboje trěbne: wudobywanje brunicy a zdžerženje serbskosće.

Wojerecy. Direktor ewangeliskeho gymnazija Johanneum we Wojerecach, Rainer Hoffmann, přewozmjje natwar gymnazija we Westfalskej a zloža tehodla swoje dotalne zastojnstwo.

Přeprašujemy

02.10. – sobota

14.30 hodź. wosadne popoľdnje za Hrodžišćansku wosadu w domje Měrcina Nowaka w Nječornju (sup. Albert)

03.10. – 18. niedźela po swiatej Trojicy

10.00 hodź. kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

10.10. – 19. niedźela po swiatej Trojicy

9.30 hodź. dwurěčne kemše we Łazu (farar Meister/sup. Albert)

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

14.10. – štwórtk

14.00 hodź. wosadne popoľdnje w Bělej Wodze (sup. Albert)

17.10. – 20. niedźela po swiatej Trojicy

14.00 hodź. delnjoserbske kemše we Wjerbnje (předar Frahnaw)

14.30 hodź. wosadne popoľdnje we Wulkich Zdžarach (sup. Albert)

20.10. – srieda

14.00 hodź. wosadne popoľdnje w Minakale (sup. Albert)

23.10. – sobota

14.00 hodź. wosadne popoľdnje w Hućinje (sup. Albert)

24.10. – 21. niedźela po swiatej Trojicy

10.30 hodź. kemše w Spalach (sup. Albert)

14.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom we Wojerecach (sup. Albert), po tym bjesada

30.10. – sobota

14.00 hodź. wosadne popoľdnje w Klětnom (sup. Albert)

31.10. – reformaciski swjědžen

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)

03.11. – srieda

15.00 hodź. wosadne popoľdnje we Wochozach (sup. Albert)

06.11. – sobota

14.00 hodź. wosadne popoľdnje w Hodžiju (sup. Albert)

07.11. – dopředposlednia niedźela w cyrkwi. lěće

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)

13.30 hodź. kemše w Budestecach (sup. Albert)